

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องภาษีเงินได้ ซึ่งจากเดิมในอดีตมีการออกแถลงการณ์ในเรื่องภาษีเงินได้ฉบับที่ 18 ของสภามานักบัญชีและผู้สอบบัญชีอนุญาต และต่อมาในปี พ.ศ. 2542 มีการออกมาตรฐานฉบับใหม่คือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่อง ภาษีเงินได้ การออกมาตรฐานฉบับใหม่ดังกล่าวมิได้มีการประกาศยกเลิกแถลงการณ์ฉบับแรกแต่อย่างใด ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษางบการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มอาหารและเกษตรกรรม กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มการเงินและธนาคาร กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มบริการ กลุ่มเทคโนโลยี และข้อมูลงบการเงินเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2547 เป็นเวลา 8 ปี ซึ่งผลการวิจัยเป็นดังนี้

สำหรับส่วนที่ 1 ของงานวิจัยเป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการแสดงรายการภาษีเงินได้ ประกอบไปด้วยตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 6

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรมที่ได้ทำการศึกษา

ประเภทอุตสาหกรรม	ความถี่ (บริษัท)	ร้อยละ (%)
กลุ่มอาหาร	304	12.10
กลุ่มอุปโภคบริโภค	291	11.50
กลุ่มการเงิน	407	16.10
กลุ่มอุตสาหกรรม	305	12.10
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์	401	15.90
กลุ่มทรัพยากร	77	3.10
กลุ่มบริการ	504	20.00
กลุ่มเทคโนโลยี	233	9.20
รวมทั้งสิ้น	2522	100.00

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายการบัญชีภาษีเงินได้ ตั้งแต่ปี 2540 – 2547
ระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์ฯ

ปี พ.ศ.	จำนวนปี บริษัท	วิธีภาษีเงินได้ ค้างจ่าย	ร้อยละ	วิธีภาษีเงินได้ รอตัดบัญชี	ร้อยละ	ไม่ แสดง	ร้อยละ
2547	397	348	87.66	37	9.57	12	2.77
2546	349	300	85.96	41	12.03	8	2.01
2545	335	260	77.61	45	13.73	31	8.66
2544	310	233	75.16	43	14.19	34	10.65
2543	306	215	70.26	42	14.38	48	15.36
2542	286	201	70.28	12	4.90	73	24.82
2542	270	173	64.07	10	3.7	87	32.23
2540	269	177	65.80	8	3.35	84	30.85
	2522	1907		238		377	

ตารางที่ 3 สรุปวิธีการแสดงรายการภาษีเงินได้ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์

การแสดงรายการภาษีเงินได้	ความถี่ (ปีบริษัท)	ร้อยละ (%)
วิธีการภาษีเงินได้ค้างจ่าย	1,907	75.61
วิธีการภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	238	9.44
ไม่แสดงวิธีการใด ๆ	377	14.95
รวมทั้งสิ้น	2522	100

ตารางที่ 1 - 3 แสดงสรุปผลจากการเก็บข้อมูลของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้ง 8 กลุ่ม
อุตสาหกรรมที่แสดงวิธีการภาษีเงินได้ที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินตั้งแต่ ปี พ.ศ.
2540 – 2547 ที่กิจการเลือกใช้เพื่อปฏิบัติเกี่ยวกับการบัญชีภาษีเงินได้ พบว่า วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย
เป็นวิธีการที่บริษัทในตลาดเลือกปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 75.61 จาก 8 กลุ่ม
อุตสาหกรรม และบริษัทในตลาดฯ มีการแสดงรายการภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี สำหรับ
วิธีการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเป็นวิธีที่บริษัทในตลาดฯ เลือกแสดงน้อยที่สุด และวิธีภาษีเงินได้รอ

ตัดบัญชีจะมีการแสดงรายการในปริมาณที่ลดลงตั้งแต่ปี 2545 – 2547 สำหรับบางบริษัทที่ไม่มี การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการในการปฏิบัติทางภาษีเงินได้ กลับมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทาง ตรงกันข้ามกับรายการภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีคือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการ แสดงรายการภาษีครบถ้วนมากขึ้นทุกปี

ตารางที่ 4 แสดงการเลือกปฏิบัติตามวิธีการภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีแยกประเภทตามกลุ่ม อุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	ความถี่ (บริษัท)	ร้อยละ (%)
กลุ่มอาหาร	20	8.40
กลุ่มอุปโภคบริโภค	10	4.20
กลุ่มการเงิน	82	34.45
กลุ่มอุตสาหกรรม	8	3.37
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์	45	18.91
กลุ่มทรัพยากร	12	5.04
กลุ่มบริการ	50	21.01
กลุ่มเทคโนโลยี	11	4.62
รวมทั้งสิ้น	238	100.00

ตารางที่ 4 แสดงวิธีที่กิจการเลือกใช้ปฏิบัติการแสดงรายการภาษีเงินได้ภายใต้มาตรฐาน การบัญชีฉบับที่ 56 แยกตามกลุ่มประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มการเงินเป็นกลุ่มที่เลือกแสดง รายการภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.45 ของกลุ่มบริษัททั้งหมดที่แสดงรายการ ภาษีเงินได้รอดตัดบัญชี และกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มที่เลือกแสดงรายการภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีที่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.37 ของกลุ่มบริษัททั้งหมดที่แสดงรายการภาษีเงินได้รอดตัดบัญชี

ตารางที่ 5 การแสดงประเภทรายการตามวิธีการบัญชีเงินได้รอตัดบัญชี

ประเภทรายการ	ความถี่ (ปีบริษัท)	ร้อยละ (%)
แสดงสินทรัพย์บัญชีเงินได้รอตัดบัญชี	74	31.09
แสดงหนี้สินบัญชีเงินได้รอตัดบัญชี	45	18.91
แสดงสินทรัพย์และหนี้สินบัญชีเงินได้รอตัดบัญชี	92	38.66
ไม่แสดงรายการใด ๆ แต่มีการเปิดเผยในหมายเหตุ	27	11.34
รวมทั้งสิ้น	238	100.00

ตารางที่ 6 การปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 5

การปฏิบัติตามข้อกำหนด	ความถี่ของบริษัท	ร้อยละ (%)
ปฏิบัติเต็มรูปแบบ	108	45.38
ปฏิบัติไม่เต็มรูปแบบ	130	54.62
รวมทั้งสิ้น	238	100.00

ตารางที่ 5 และ 6 แสดงให้เห็นว่า บริษัทฯ ที่แสดงรายการตามมาตรฐานการบัญชีบัญชีเงินได้รอตัดบัญชี ที่แสดงรายการทั้งสินทรัพย์และหนี้สินบัญชีเงินได้รอตัดบัญชีครบ และบริษัทในตลาด ฯ ที่แสดงตามมาตรฐานการบัญชีเต็มรูปแบบ คิดเป็นร้อยละ 45.38 ของบริษัททั้งหมดที่มีการแสดงรายการบัญชีเงินได้รอตัดบัญชี จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่าบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่แสดงรายการวิธีการบัญชีเงินได้รอตัดบัญชีนั้นส่วนใหญ่ของกลุ่มประชากรไม่แสดงรายการเต็มรูปแบบ ซึ่งในการกำหนดของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 บริษัทในตลาดฯ ที่เลือกที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานนี้จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทั้งหมด

ตารางที่ 7 แสดงถึงรายการบัญชีที่เกิดจากความแตกต่างของวิธีการทางบัญชีและวิธีการทางภาษี

ประเภทรายการ	ความถี่ (จำนวนรายการ)	ร้อยละ (%)
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ลูกหนี้	51	20.16
ขาดทุนสะสม	18	7.11
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยน	6	2.37
ค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์	56	22.13
ประมาณการทางบัญชี	48	18.97
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	12	4.74
กำไรที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นของเงินลงทุน	15	5.93
เงินบำเหน็จบำนาญพนักงาน	6	2.37
อื่น ๆ	41	16.21
รวมทั้งสิ้น	253	100.00

ตารางที่ 7 แสดงลักษณะของการปฏิบัติของรายการทางบัญชีซึ่งเกิดจากความแตกต่างของวิธีการทางบัญชีและวิธีการทางภาษี พบว่า บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีการแสดงความแตกต่างของรายการบัญชีและรายการภาษี มีการแสดงการตั้งค่าเผื่อจากการด้อยค่าสินทรัพย์มากที่สุด และการตั้งสำรองบำเหน็จบำนาญพนักงานเป็นรายการที่บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แสดงรายการน้อยที่สุด

คุณลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลที่นำมาศึกษา

ตารางที่ 8 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร (Descriptive Statistics) ของตัวแบบที่ 1

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.Deviation
P	233	1.00	1280	48.0112	111.1267
DTA	146	0.00	620.71	5.8666	51.4692
DTL	102	0.00	19.57	1.8041	2.6629
TA	238	0.01	1521.82	83.3948	126.3093
TL	238	0.01	891.72	58.4407	93.6838
TA - TL	238	-89.64	630.11	30.7527	53.7810
EBIT	238	-27.27	45.44	4.6877	8.3979

207912

336.74
105170

Mean คือ ค่าเฉลี่ย Std. Deviation คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

P คือ ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำเสนอการเงิน

DTA คือ สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

DTL คือ หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

TA คือ สินทรัพย์รวมหลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

TL คือ หนี้สินรวมหลังหักหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

TA - TL คือ ผลต่างของสินทรัพย์รวมหลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีหักกับหนี้สินรวมหลังหักหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

EBIT คือ กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่นำมาวิเคราะห์ และแสดงค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด - ต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะเห็นว่า แม้สินทรัพย์รวมของบริษัทฯ หลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของราคาหลักทรัพย์ แต่เมื่อนำสินทรัพย์รวมหลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้หักด้วยหนี้สินรวมหลังหักหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างรายการทั้งสองยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของราคาหลักทรัพย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ราคาหลักทรัพย์ ได้รวมผลกระทบอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อมูลทางบัญชีที่แสดงไว้ด้วยรายการบัญชีในงบดุล ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงแสดงด้วยราคาทุนในอดีต มิใช่มูลค่ายุติธรรม และรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีอาจมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของ

ตารางที่ 9 สหสัมพันธ์ของตัวแปร (Pearson Correlation matrix of explanatory variables)

	DTA	DTL	TA	TL	TA - TL	EBIT
DTA	1.0000	0.5640**	0.0130	0.0050	0.0220	-0.0300
DTL	-	1.0000	0.4370**	0.2250*	0.617**	0.4630**
TA	-	-	1.0000	0.935**	0.811**	0.2500**
TL	-	-	-	1.0000	0.551**	0.1600*
TA - TL	-	-	-	-	1.0000	0.3240**
EBIT	-	-	-	-	-	1.0000

** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

* ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

- DTA คือ สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชี
- DTL คือ หนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี
- TA คือ สินทรัพย์รวมหลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชี
- TL คือ หนี้สินรวมหลังหักหนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี

TA – TL คือ ผลต่างของสินทรัพย์รวมหลังหักสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชีหักกับหนี้สินรวมหลังหักหนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี

EBIT คือ กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้

ตารางที่ 9 แสดงค่าสหสัมพันธ์กับรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชี หนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี สินทรัพย์รวม หนี้สินรวม กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ และผลต่างของสินทรัพย์รวมและหนี้สินรวมหลังหักสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี พบว่า รายการกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้มีความสัมพันธ์กับรายการอื่น ๆ ยกเว้นกับรายการสินทรัพย์รวมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกำไรดังกล่าวเลย

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้อมูลความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ตามตัวแบบที่ 1

ตัวแบบที่ศึกษา (1) $P_{it} = \beta_0 + \beta_1 TA_{it} + \beta_2 TL_{it} + \beta_3 EBIT_{it} + \beta_4 DTA_{it} + \beta_5 DTL_{it} + \epsilon_{it}$

	N	β_0	$\beta_1 TA$	$\beta_2 TL$	$\beta_3 EBIT$	$\beta_4 DTA$	$\beta_5 DTL$	Adjust F
ตัวแบบที่ 1	238	12.644	-0.249	0.250	4.485	-1.294	2.091	0.699
					R Square			
t		3.168	-1.781	1.760	8.590	-0.313	1.453	
P-Value		0.003**	0.081	0.084	0.000**	0.756	0.152	

**ระดับนัยสำคัญ 0.05

- P คือ ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำเสนอการเงิน
- TA คือ สินทรัพย์รวม
- TL คือ หนี้สินรวม

EBIT คือ กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้

DTA คือ สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

DTL คือ หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

ตารางที่ 10 เป็นผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของรายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ตามตัวแบบงานวิจัย พบว่า รายการกำไรก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ แต่สำหรับรายการสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี และรายการหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมตามสมการรายปีตั้งแต่ปี 2540 – 2547

โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ข้อมูลความถดถอยเชิงพหุภาคตัดขวางรายตัว (ผู้วิจัยไม่ได้แสดงตาราง) พบว่า จากผลการวิเคราะห์รายปีรายการกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ แต่สำหรับสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี และหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์

ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของรายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย แสดงให้เห็นว่านักลงทุนไม่ให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจลงทุน แต่นักลงทุนจะให้ความสำคัญกับรายการกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ใน การตัดสินใจลงทุนมากกว่า เพราะรายการกำไรเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจการ